

NYÁRI ÉVA

VÁLSÁG VS. BIZTONSÁG

A cikk szerzője az USA-ból induló, talán az elmúlt két év hétköznapjait és közbeszédét — nem kevésbé gazdaságát és politikáját — meghatározó válságot látta saját szakmájában, munkájában, a vagyonvédelem szempontjából. A válság — fogalmaz a szerző érintette azon tevékenységeket is, amelyeket a családok, vagy épp cégek nem elsődleges prioritásként tartottak nyilván. A cégek esetében ilyenek a marketingköltségek, a fejlesztési, vagy a megújuló energiával kapcsolatos beruházások, a családoknál pedig a lakást, a közvetlen környezetet érintő halasztható kiadások. Ami viszont mindkét esetben — tehát a cégeknél és a magánszemélyeknél is jelen van — az az egyébként sem magas biztonsági kiadásokra tervezett költségek radikális megnyirbálása, vagy épp teljes elhagyása. Kollégáim rendszeresen találkoznak olyan paneltulajdonosokkal, akiknek minden vagyonát egyetlen régi (és egyáltalán nem biztonságos zár) védi, és nem ritkák azon cégek sem, akik esetenként a több tíz- vagy százmilliós értékeiket nem, vagy csak a látszótevékenységet meg nem haladó módon biztosítják. A cikk elő kívánja segíteni a tervezett, tudatosabb érték- és vagyonvédelem szemléletének meghonosítását. Kulcsszavak: válság, biztonság, pénz- és tőkepiac, vagyonvédelem

The author of the study presents his opinion on the crisis — that emerged from the USA, and has been part of the common talk and every day life — on the one hand, and of the economy and politics on the other hand for the past two years — from the point of view of safeguarding. The author states that the crisis hit all those activities which are not seen as first line priority by families and companies. In the case of companies these include marketing costs, green energy investments and development projects, and in the case of small households the costs not related to everyday use are cut off. Both the companies and the households save costs on the safeguarding, which some times are totally left out from their budget. My colleagues often meet flat owners, whose property is warded only by an old (and not at all safe) lock. And there are many companies that do not secure at all, or only at a minimal level insure their ten or hundred million worth values. The aim of the study is to disseminate the more conscious planning of value — and safeguarding.

Az Egyesült Államokból induló, de az egész világon végigsöprő, a pénz- és tőkepiacokon túl valamennyi szektort érintő 2008–2009-es világválság a legjelentősebb, ami az 1929–33-as nagy világválság óta tapasztalható. Míg ez utóbbit az első világháborút követő áru és értékhiány, a fedezet nélküli pénzkibocsátás és a kereskedelmi kapcsolatok szétesése okozta, az előbbi közvetlen előzménye az amerikai (másodlagos) jelzáloghitel-válság, amely

az ottani ingatlan- és bankszektorból eredeztethető, s nem kis részben a pénzügyi spekulációk eredménye. Az USA-ban a kialakult gyakorlat szerint a bankok komolyabb hitelbíráló nélkül nyújtottak kölcsönöket magán-személyeknek. Az „olcsó pénz” miatt is a jegybank alacsonyan tartotta az alapkamatot, a bankok között pedig – az ingatlanárak növekedési miatt is – egyfajta hitelezési verseny indult meg.

Gyártók, főbb márkák	Eladások (millió darab)	Vált. 2007.01-09. hóhoz képest
Amerikaiak együtt	5,54	-21%
General Motors	2,58	-20,4%
Ford	1,69	-18,3%
Chrysler	1,27	-26,1%
Ázsiaiak együtt	5,26	-8,1%
Toyota	1,95	-11,5%
Honda	1,27	-3,2%
Európaiak együtt	0,76	-1,8%
Volkswagen	0,27	-1,4%
BMW	0,26	-4,8%

1.sz. táblázat: Észak-Amerikai autóeladások 2008. 01-09. hó¹
(Forrás: Word's Autoinfo)

Magyarországon látványosan az ingatlanpiacon és a hozzá kötődő építőipari termelésen túl az új gépjármű értékesítések látványos visszaesésében és közvetetten a munkanélküliség növekedésében érhető tetten.

A recesszióban távoztak a nagyobb befektetők, a jelentősebb beruházások megtorpantak vagy teljesen leálltak, az EU vagy más forrásból finanszírozott projekteket elhalasztották – munkahelyek tíz-, százezreit, az egzisztenciális biztonságot, családok hétköznapjait veszélyeztetve. Jól ismerjük a magyar munkaerő mobilitási problémáit, noha most még a nagyobb mobilitás sem jelentett volna megoldást, hiszen egész Európában és a tengerentúlon is hasonló volt a helyzet.

A válság — amit a sajtó subprime válságnak emleget — érintette azon tevékenységeket is, amelyeket a családok, vagy épp cégek nem elsődleges prioritásként tartottak nyilván. A cégek esetében ilyenek a marketingköltségek.

¹ A 6 tonna alatti járművekre vonatkozóan
244

ségek, a fejlesztési, vagy a megújuló energiával kapcsolatos beruházások, a családoknál pedig a lakást, a közvetlen környezetet érintő halasztható kiadások. Ami viszont mindkét esetben — tehát a cégeknél és a magánszemélyeknél is jelen van — az az egyébként sem magas biztonsági kiadásokra tervezett költségek radikális megnyirbálása, vagy épp teljes elhagyása. A szakemberek rendszeresen találkoznak olyan paneltulajdonosokkal, akiknek minden vagyonát egyetlen régi (és egyáltalán nem biztonságos) zár védi, és nem ritkák azon cégek sem, akik esetenként a több tíz- vagy százmillós értékeiket nem, vagy csak a látszattevékenységet meg nem haladó módon biztosítják.

A globális gazdasági válság közvetlen eredményeként a nemzeti és globális biztonság egyaránt sérülékenyebbé vált, állapította meg nemrég egy brit biztonsági szervezet 2009-es előterjesztésében. Nőhet a biztonsági kockázat egyes országokban, hiszen a gazdasági nehézségek miatt politikai feszültségek keletkeznek. A Control Risks nevű brit biztonsági szervezet, noha elsősorban a befektetési kockázat oldaláról vizsgálja a biztonsági helyzetet, s a politikai háttérrel nem vizsgálja, tény, hogy a 2008-ban kiterjedő válság kirobbanása óta több olyan összecsapásba torkolló tüntetés volt a világon, ami alátámasztja az állítást. S elképzelhető — fogalmazott év elején az egyik napilap⁽²⁾ —, hogy a cég által felvázolt borús kép még derülátó is ahhoz képest, ami 2009-ben a világra vár. A Baltikumot, Izlandot biztonságos régióknak jelölték, de az elmúlt hetek eseményei mást mutatnak. Ázsiában sem rózsás a helyzet. Kínában a várható elbocsátások miatt súlyos társadalmi feszültségektől tartanak.

A kockázatok globális és nemzeti szinten egyaránt mérhetőek.

A válság javában tartott már, amikor megkésve és kevésbé harsányan jelentek meg különböző válságtanácsadók, – közöttük számos gyors hasznot remélő kókler – akik elsősorban pénzügyi tanácsokkal próbálták segíteni a megszorultakat. Nagyon kevészer hallottam viszont olyan tanácsadót, aki előtérbe helyezte volna a meglévő értékek megóvását, a családi, otthoni vagy épp céges biztonság, s a vele együtt járó nyugalom hangsúlyozását – azt, ami a legkönnyebben bárki számára elérhető, tervezhető és alakítható.

Az In-Kal cégcsoport 2009 elején, Budapesten végzett nem reprezentatív kutatást, amely azt próbálta felmérni, hogy a megváltozott viszonyok között az emberek a családi bevétel hány százalékát tervezik biztonságot

² Népszava, 2009. január 23.

közvetlenül érintő beruházásokra, fejlesztésekre fordítani az elkövetkezendő 3 évben? A válaszadók 47%-a semmilyen biztonsági beruházást nem tervezett, 31% néhány ezer, 11% néhány tízezer forint, s a fennmaradó hányad ettől nagyobb összegben számolt ilyen kiadással.

„A KKV cégek vezetőinek 74%-a már érzi a gazdasági válságot, és 90%-uk szerint legalább egy évig, vagy tovább fog tartani. A cégvezetők kb. háromnegyede (72%) a válság hatására átalakította az idei üzleti tervét, mivel közel felük (49%) a bevétel visszaesésével számol. A változtatás érintette az informatikai beszerzési terveket is, tíz KKV-ból hat (58%) változtatott ezen. 71%-uk csökkentette a beszerzések összegét, 23%-uk megváltoztatta a beszerzések tartalmát, 7% teljesen lefújta a fejlesztési terveket, míg 4% csupán elhalasztotta azokat.”

Forrás: <http://marketinginfo.hu/tanulmanyok/essay.php?id=2253>

A vagyonsvédelem területén az In-Kal üzleti partnereinek körében némi-képp más arányok voltak tetten érhetők. Egyrészt a nagyobb tömegeket vonzó rendezvények továbbra is sikeresek voltak — egy tanulmány szerint az öregségi nyugdíjasokat és a még önálló keresetből nem vagy részben élők körében enyhébbek a válság hatásai —, másrészt bizonyos üzleti kapcsolatokban nem lehet megengedni a biztonsági szintek csökkentését.

A tapasztalat azt mutatja, hogy bár a korábbi években az új lakások tervezése és építése során nagyobb hangsúlyt kapott a megelőző vagyonsvédelem, most úgy becsüljük, hogy a lakásépítések visszaesésétől nagyobb arányban csökkent az új lakásokra vetítve a tervezett ilyen típusú ráfordítások aránya.

„Válságban jól megy a vagyonsvédelem” címmel jelent meg idén februárban az egyik internetes portál,³ cikke, amelyben az egyik vagyonsvédelmi cég jelentős adózás előtti nyereségéről számolt be. Noha a cím állítását

³ <http://www.origo.hu/uzletinegyed/valsag/20090219-valsagban-jol-megy-a-vagyonvedelem.html>

magam vitatom, némi magyarázatot mégis érdemel. Egyrészt minden cég igyekszik több lábon állni, s piacát szélesítve nem közvetlenül vagyónvédelmi terméket vagy szolgáltatást értékesíteni. Másrészt igaz, hogy a válság a különböző társadalmi csoportokat nem hasonló érzékenységgel érintette, mint ahogy fura mód az is igaz, hogy a minapi beszámolók szerint a karácsonyi ajándékvásárlás megindulásával a hitelezők szerint nem csökkent a magyar fogyasztók hitelfelvételi kedve sem. Mindezekből kitűnik, hogy a válság a gazdasági viszonyok tekintetében is eléggé ellentmondásos és fura viszonyokat teremt, amelyekből korai lenne még messzemenő és időtálló következtetéseket levonni.

Azonban úgy vélem, hogy a legfontosabb — ami ezúttal is elmaradt — az emberek (s ebbe természetesen a cégek vezetőit is értem) gondolkodásának, szemléletváltozásának, stratégiai jövőtervezésének gondos elősegítése. Igaz, hogy erre csak konszolidált és nyugodt viszonyok szolgáltathatnak keretet, de ami fontos: a meglévő értékek, a közösségek biztonságának (nem csak anyagi, hanem személyes, akár közterületen megélt biztonságának) feltétlen primátusa, elsőbbsége.

